

Soča

izhaja vsak petek o polnoči in velja s prilogo „Primorec“ in „Gospodarski List“ vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:
Vse leto gld. 4-40.
Pol leta 2-20.
Četrť leta 1-10.

Za tuje dežele toliko več, kolikor večja poština.
Delavcem in drugim manj premožnim novim naročnikom naročnino znižamo, ako se oglašajo pri upravnistvu.
„Primorec“ izhaja vsakih 14 dni ob enem z ravnimi (na par) „Sočini“ in „Številkami“.
„Gospodarski List“ izhaja in se prilaga vsak mesec po enkrat na celopoli. Kadar je v petek praznik, izidejo listi že v četrtek.

SOČA

(Izdaja za Gorico.)

Oznaniha

in „poslanice“ plačajo se za štiritopno petič-vrsto:
8 kr., če se tiskajo 1 krat,
7 „ „ „ „ 2 „
6 „ „ „ „ 3 „
Večkrat — po pogodbi. Za večje črke po prostoru.
Posamične številke dobivajo se v tobakarnah v Nuški in Šolski ulici po 8 kr.
Dopisi pošiljajo naj se uredništva, naročnina in reklamacije pa upravnistvu „Soče“. — Neplačanih pisem uredništvo ne sprejema.
Rokopisi se ne vračajo.
Uredništvo in upravnistvo je v Mar. kinijevi hiši, Via del Mercato št. 12, II.

V tem znamenju zmagamo!

„Vam ki ste naši!“ — blisčal nam je že od daleč nasproti pomenljivi belo-modro-
rdeči napis na prekrasnem slavoloku, ko smo 26. julija jutraj v nepregledno dolgi vrsti oduševljeni korakali v slavnostno preoblečeno priznajo metropolo kraško — v narodno Sežano.

Kakó krasen, kakó pomenljiv pozdrav v starih besedah! Čast glavi, v kateri se je porodil ta duhoviti izrek!

Vse tiste torej, „ki smo naši“, sprejela je Sežana v svoje prazniško krilo in pritisnila nas na ljubeče srce, ki je sicer nježno in mehko, občutljivo za neznosne krivice, katere vsak dan pohlepni tujci prizadevajo materi Sloveniji, vendar trdno kakor siva kraška skala, ko treba junaško odbiti nepošteno nasprotje nakane in naskoke na našo narodno last ter na vse ono, kar nam je najbolj milo in drago.

In takih, „ki smo naši“, prišlo je 26. julija prav mnogo v priznajo kraško metropolo; iz vseh kotov naše lepe Slovenije prihitele so ta dan na kršna kraška tla odlični zastopniki iz vseh vrst in slojev našega naroda. Ni ga stanu, ki ni bil častno zastopan pri tem velevažnem zborovanju naše prekrasne šolske družbe sv. Cirila in Metoda — in vsi stanovi so z enake oduševljenostjo odobrili dosedanje njeno delovanje, kar je najslavnejši dokaz, da hodi po pravi poti, da ustreza našemu srcu in zdravemu razumu.

Naša častita duhovščina prihitele je tudi ta dan v prav obilem številu v Sežano in pokazala s tem, kakó vkljub neugodnim odnosom, ki so zavladali na zemlji slovenski, visoko dviga zastavo, pod katero se bojuje naša šolska družba. Videli smo sicer v njenih vrstah mnogo takih, katerih tam — ni bilo; a to nas ne preseneča, saj se poznamo že dolgo, niti nas ne vznemirja, kajti narod slovenski je takó čvrst in živah, da se bo znal boriti za svoj obstanek tudi brez njih in če bo treba tudi — proti njim. In ta duhovščina, ki je 26. julija takó mnogobrojno prihitele v Sežano, bila bi v ogromni večini odločno nastopila proti vsakršnemu poskusu, da bi naša slava šolska družba le za las odst. la od dosedanjega smera in namena, ki je in mora ostati ta, da skrbi za narodno vzgojo slovenske mladine tam, kjer je v nevarnosti njena narodnost in s to tudi njena moralna vzgoja ali celó vera.

Za častito duhovščino moramo imenovati takoj našo narodno ženstvo, ki je vredno tekmovalo z moškimi svetom v rodoljubnih dolžnostih do prevažne naše sol-

ske družbe. Slavna ženska podružnica sežanska bila je prva svoje vrste, ki je sprejela glavno skupščino v svojo skrbno varstvo — in lahko je ponosna na dan 26. julija l. 1893! Njene vrle sovrstnice po slovenski domovini so pa poslale v Sežano toliko število odličnih zastopnic, da je vsako rodoljubno srce radosti zatrepetalo, ko je videlo toliko zavednega ženstva v hrabrih četah naše šolske družbe. Dá! Slovenija je lahko ponosna na Ciril-Metodovo ženstvo, pa naj se od neke strani, katerej ni nič več sveto, kar je narodnega, še toliko smeši in napada. — Brez narodnega ženstva bil bi naš boj brezuspešen. Kaj bi koristili mi moške domovini, ako bi se noč in dan trudili za obstanek in napredek naroda, če bi nam v lastni hiši žene tujčile deco? Ali nimamo zlasti mi Slovenci vse polno izgledov, da so možje prav zaslužni narodni delavci, in celó sloveči rodoljubi ki so veliko storili za svoj narod in sanjali o njegovi slavni prihodnosti, — a v domači hiši so jim žene potučile otroke, ki se zdaj sramujejo slovenskega imena? — Ako hočemo zmagati v pravičnem boju, imeti moramo možje ob svojem boku isto takó navdušeno, delavno in požrtvovalno ženstvo, ki ne zamudi ne časa ne prilike, ko treba z besedo ali dejanjem braniti skupni blagor domovine in naroda. In ako slovenska žena nič drugega ne stori, kakor da viši svojo narodna dolžnost v domačem krogu, da vzgoji svoje otročice v vrle sinove in hčere matere Slave, storila je neprecenljivo veliko za svoj narod. Sin in hči, ki sta prejela v srcé čut domovinske ljubezni od svoje ljubljene roditeljice, ne pozabita nikoli na svoje rojstvo in na dolžnosti, katere jima to nalaga. — Koga naj torej ne veselí, da imamo čedalje več takih slovenskih mater, da imamo že ogromno žensko vojsko, ki tekmuje z nami moškimi v dolžnostih do naroda in domovine? In to uzorno ženstvo zbira se okoli družbe sv. Cirila in Metoda! Za družbo in za stvar, okoli katerih se gronadi narodno ženstvo, ni se bati, da končno ne zmagata in dosežeta postavljene smotra. — „Vam, ki ste naši!“ priporočamo vstrajnost in odločnost na začetki poti, po kateri pripeljemo narodni naš v varno zavetje pred tujimi navali in naskoki.

Na narodni praznik v Sežani prihitele je dalje veliko moškega sveta iz vseh krogov človeške družbe. Poleg odličnih zastopnikov slovenskega posvetnega razumnistva videli smo prav veliko udeležencev kmečkega stanu in posebno veliko — mladino, v katero pokladamo vse svoje upe in nade za prihodnost.

In glejte! Vso to množico raznih sta-

nov prešinal je en sam duh, duh svetih naših blagovestnikov Cirila in Metoda; vsi smo bili kot jedna sama rodbina, katero objema in drži nježna ljubezen, do predobre matere.

Glinljiv prizor! In pogled nanj mora vzbujati v vsakem slovenskem srcu prearóno željo, da bi enaka ljubezen, enaka uzajemnost objela vso Slovenijo! Družba, katero vodi pet duhovnikov, zbrala je pod svojim okriljem vse slovensko posvetno razumnistvo, vse slovensko probujeno ženstvo in ves zavedni pósti narod, takó da lahko rečemo brez strahu, da za petimi odličnimi duhovniki stoji cela Slovenija.

Kaj podobnega ni mogoče pri naših Italijanih ali Nemcih; pri njih posvetnjak se ne čuti domačega tam, kjer ima v obližju kaknega duhovnika. Mi slovenski „liberalci“ pa se ne bojimo duhovske suknje, samó postena mora biti, in mož, ki je ž njó odet, mora imeti srce za trpeči narod ter truditi se za njegovo duševno in telesno svobodo iz spon tisočletnega robstva. In takih mož je veliko med nami, take mi „liberalci“ sami povzdigamo na prva mesta, za takimi pojdemo, če bo treba, tudi v ogenj.

Da je to res, videlo se je v Sežani in v Divači 26. julija na takó prepričevalen način, da se je moral ta dan tudi najtrdovratniši Savel spremeniti v Pavla.

Da ta vojska, ki ima take vojskovodje in take vojake, kakršne smo videli 26. t. m. na našem Krasu, mora zmagati poleg tujih toliko prej tudi vse domače nasprotnike, oziroma privabiti zadnje v svoj tabor, o tem ne more biti nikakega dvoma več. Kdor bi pa hotel še dalje butati z glavo v zid, pustimo ga, naj si jo razbije.

Složno tedaj dalje po sedanjih potih Geslo, katero smo nosili na trobojnih trakvih:

„Bog in narod!“

bodi naše vodilo pri uzajemnem in složnem delovanju vseh stanov obojega spola, evo: V tem znamenju zmagamo!

DOPISI

Iz Ljubljane, 2. avgusta. (Složimo se!)
— „... Tam bomo zahtevali od vodstva, da se izjavi, ali vsprejme program I. kat. shoda. ...“ (Rim. Kat. IV. 6.). Nekako grozeče, preteče zvenelo so té besede tam iz cvetne Goriske v slovenski svet, dné 26. julija pa so se razpršile v — nič. „Zdravje in pamet!“ dejal je dr. P. Čast naši du-

hovščini — v pravem smislu té besede, — ki je pri veliki skupščini naše šolske družbe pokazala, da tudi ona v večini hrepeni po pravi slogi in da ne uvidi potrebe, filozofična prašanja umešavati v politična. — V boju za naš obstanek zahteva pač zdrava pamet, da se ne skruni in jemlje narodu tega, kar ima in kar si hoče in mora ohraniti — niti trdnega verukoga prepričanja, niti nerazrušne narodne zavesti. Ne tirajmo naroda do nekdanjega spanja — v omotici je že. Izjeme so pa povsod! Ozirajmo se na svoje človeške slabosti in ne slikajmo se takih, kakršni nismo, kakršni ne moremo biti. Ljudje smo, bitja grešna in slabotna.

Sloga se nam je kazala — kaže se nam še. Ako jo hočemo doseči, ne smemo obešati na veliki zvon vsake najneznatnejše besede, ki se morda nehoté izusti ali tudi zapiše. Takó ravnamo! Z nasprotnim ravnanjem ne bó nikdar vzajemnosti. Torej — nervoznost proč! Usmilite se naroda — brzdajmo se v mejsebojnem boju.

In kaj naj rečem o zopetni polemiki mej „Narodom“ in „Slovencom“. Molčim. Še je čas, še se lahko poravnamo — saj mi imamo resno voljo. Brzdajmo se, za Boga, brzdajmo se! Prečita naj se, prosim, še jedenkrat neki zgornjajši stavek. Kazala se nam je sloga; — kaže se nam še, in vendar se nobó ne vedí dosledno. Zató pa delajmo val mi, kar nas je postlene volje, za spravo, da nas ne prehití revilti, ki se zbira nad nami vsemi. . . .

„Slovenec“ članek z dné 22. julija „Ti Kranjci!“ bil je jako značilen. Prezirno nekoliko vsakdanjih „Slovenčevih“ „okragov“, in pokaže se nam v pravi luči naš domači preprij; — preko teh običajnih „okragov“ pokaže se nam nekako mej vrstami — kakó smo se napačno razumeli. Dá, izjeme so povsod! In nekateri pač niso imeli tehtnega povoda, grehe pojdencev — ki so sami zase in katerim morebitna naročnina na „Slov. Narod“ še ne daje spričevala identifikacije z napredno stranko (kakor tudi še ni vsak svetnik, kdor čita „Slovenca“) pisati na naš rovaš, bla“i z njihovim blatom one, ki odločno oprekajo umešavanju takih mož v politične naše zadeve, razklicati nas za — „brezverce“ i. t. d., kakor je baš prilika nanesla. V verskih zadevah odgovoren je tak Slovenec, kakršni se slikajo v imenovanem „Slovenčevem“ članku — sam zase; če pa s svojega stališča nasprotuje duhovščini, ne bo nasprotoval samó v jednom slučaju, ampak vedno in na takega, ki vendar nima nikakih določenih načel, ki pogrže jasneja značaja, se tudi v narodnem življenju ne moremo dosti zanašati. Vsi pa nismo taki, nikdar,

PODLISTEK.

O pogozdovanju Krasa.

(Dalje in kmec.)

Kvadratna večina (areal) dvorskega konjkega zavoda v Lipici, ktera je večinoma obraščena s starimi doli, nam je tudi v dokaz. Okolu in okolu zavoda, kateri po priliki meji blizu 400 oravov, nahajajo se čisto kraška tla, in verjetno je, da so bila pred več stoletij enake obrasla, kakor lipicanski gozd in lipicanski pašniki, ker se v tvorbi nikakor ne razločujejo. Pač pa se grozno razločujejo površji, namreč površje lipicanskega gozda in površje ostalih kraških tál v rodovitnosti in plodnosti. V Lipici vse polno zemlje, dobre trave, vse polno drevja, vse rodovitno, drugod pa vse pusto, golo, samo skalovje, tu pa tu le prtično, slabotno grmovje, večinoma brinje, tla deloma nerodovitna in tako oslabela, da se radi nerodotne trave in piče paša le slabo izplača. Tu imamo najboljši dokaz, koliko more umno in konservativno gospodarstvo.

Vsem prijateljem Krasa, kteri Lipico le od daleč poznajo, bi se izplačal izlet tja in videli bi z lastnimi očmi veliki razloček, o katerem smo govorili. In jaz bi to vsakomur najtopleje priporočal.

Sedaj pa poglejmo daleč razprostirajoči se trnovski cesarski gozd nad Solkanom in Sempasom in jelovne gozdove ob železni cesti med St. Petrom in Borovnico na Kranj-

skem (pri Rakeku in Logatcu). Vsi ti gozdovi so tudi na Krasu, kteri pripada h kredni (melovni) tvorbi, in rastejo, ker se z njimi dobro in pametno ravna, izvrstno. Ako bi se v teh gozdovih vedno le sekalo in sekalo in ne skrbelo, da se posekana drevesa nadomestí z mladimi, zdravimi, bi vsled elementarnih sil (ploh, suše, burje itd.) kmalu izginila — in to je jasno — debela črnoprstna sklad, ktera je sedaj nakopičena na kraški podlogi (apneniku), in pokazalo bi se le golo kamenje. Ta svet bi se v ničemur ne razločeval od ostalih kraških tál.

Kako velik vpliv pa imajo daleč razprostirajoči se gozdovi na podnebno (klimatično) razmerje, na plodovitost kraj in blagostanje prebivalstva, omenim naj le na kratko.

Gozd je duša, vir kmetijstva. Tega lepega in v polnem, pravem pomenu besede zelo važnega in resničnega izreka ne moremo dovolj ponavljati in najtopleje priporočati vsakemu poljedelcu. Gozd posreduje izpodnebno moč, ktera je rastlinstvu neobhodno potrebna. Milijarde listov in igel gozdnih dreves izpuhtevajo namreč vlogo, oddajajo isto ozračje, in ta vloga koristi potem poljedelstvu v podobi dežja, snega, rose itd. Vloga, mokrota, ktero oddajajo gozdna drevesa, je velika. Ena sama bukev n. pr. oddaja na dan 25% skupne vodne teže zelenih listov ozračju. Dokazano je, da je ozračje v okrajih srednjega morja manj mokrotno, manj vlažno, dasi je morje blizu, kakor v gozdnatih krajih. Gozdna tla obdržé bolje in delj časa mokroto, kakor negozdna

in jo oddajajo tudi polagoma, ker gozdna tla pokriva listje in mah in moč mokroto izsesajočih solčnih žarkov obnemore že ob vrhu gozdnih dreves. Gozd vleče nevihte náse in jih zadržuje, da se končno večinoma izvijó v gozdovih. Vsled tega uzroka varuje gozd deželo pred pogubno točo in velikimi povodnji. Povodnji na Krasu sicer niso takega pomena in omenili smo jih le mimogredé. Dalje zabranjuje gozd v velikem gorovju kakor sploh tudi na strmih rebrih več posipe skalovja in zemlje in se upira utrgojnim se plazovom.

Odvzemimo gozdomo drevesa. Kaj bi bila posledica? Pretečih oblakov bi ne mogel nikdo več ustavljati, toča bila bi na dnevnem relu, oblaki bi se utrgovali in tem nesrečam pridružile bi se druge kot posledice. Nedostajalo bi vsesajočih gozdnih tál in nahajajoča se tla ne mogla bi se upreti groznim, z vso silo padajočim ploham. Mogoče, silne vode drville bi z golih gor urno v nižavo, in mesto da bi nanesle poljedelcu črne rodovitne prsti, odnesó mu še najboljše zemljo in zapusté za seboj le gramoz in kamenje.

Stare listine pričajo nam, da so bile v tirolskih gorah, kjer se sedaj ne more vko-

okraj opustošijo in uničijo. Troški so vedno večji ker je mezda vedno večja in ker se gizdavost v obleki in drugih potrebščinah bolj in bolj razširja. Radi tega sevé kmet ne more pokriti troškov z manjšimi dohodki, ktere mu ponuja poljedeljstvo. Da pa reši sebe in svoje naglega pogina, prime za nabrušeno sekuro in hajd ž njó v gozd, in kmalu leže na tleh zadnji stebri kdaj mogočnega gozda. Slabe posledice za poljedeljstvo ne izostanejo. Zatorej preskrbite si, kmetovalci, gozdne sadike, kar vam je z ozirom tukajšnjih cesarskih drevesnic prav lahko. Naznanite svoje potrebe za časa v septembru in oktobru vsakega leta po županstvih glavni politični oblasti in vsadite na vsakem praznem prostoru po eno drevesce. Trud vam bode drevo bogato povrnilo in vaši potomci vanj bodo zelo hvaležni!

Koncem omenim naj o pogozdovanju Krasa podrobno še to-le:

Od l. 1886. do konca l. 1893. zasadilo se je v pol. okraja sežanskem 725-95 hektarjev s 5.847,350 gozdnimi sadikami na novo in 5.498,430 sadik se je povsadilo, skupaj tedaj 11,345,780 sadik. Torej pripada na leto 1.260,642 sadik. Koliko truda in prizadevanja je bilo treba, da so se te nasadbe sponesle, razvidi se že iz števila sadik, ktere so se morale posaditi. Sicer pa so velikanse težave, s kterimi se moramo bjevati gledé suše, burje in žužkov, domačim in poznateljem Krasa dobro znane, in mislim, da o tem mi ni treba govoriti.

Vendar smemo dandanes odločno trditi, da so se z malimi izjemami sponesle vsa

nikjer, le razumeli smo se napak. To je naše prepiranje!

Vi ste gradili nas radi onega, kar mi sami obojujemo. Mi smo le mnenja, da teži slučaj niso vredni posebnega uvaževanja in da se taka nasprotstva pravna zabeležba ne pa javnim potom. Takó se drugod godi, čemu bi pri nas potrebovali večjega ropota, mej katerim se časih celó jako pridno pljuje v — lastno skledo?! Osebnosti pustimo na strani — ali pa se ne lagajmo že z naslovi nekaterih časopisov in zapisi raje na nje: „osebni listi za slovenski narod“. Spametujemo se vendar! V zasebnem življenju ni nikjer vse zlate in nikdar, nikjer ne bo. Če pa tak, recimo „brzverec“, s katerim se ravno kar bavimo, nastopi na narodnem bojišču, pazi nam je strogo nanj, ako se giblje v predpisanih mejah, in soditi nam je njegov trud za splošni blagor in s stališča njegovega javnega delovanja. Zanašati se pa na takega, kakor sem že dejal, ni čudno. Človeka brez vse nedostajne prave opore in brez te mu gospoduje — veter. Pa naj taki tudi ne delujejo v javnosti. — Vsaj jaz jih ne poznam, govoril sem le o splošni lajšanji.

Razumeli smo se napak — čemu se že prej ni prišlo daniti?! Pazimo torej sedaj vsi skupaj, da ne storiimo kakoga koraka, ki bi se morda dvomno tolmačil in ki bi nas še bolj razdvojil. Sedaj, ko se vesno bolj približujemo, skrbimo oni, katerim blijejo v pravi pravi slovenska srca, da bole sloga, naša trdota, da nam je noben oblak ne omariči, noben vihar ne zruši, da spravimo s puta svoje nepotrebno tenkovestje, svoje neznanost in da zaupamo drug drugemu, kakor si zaupata ljubeča se, zvesta brata. In kakor sem že v zadnjem dopisu poudarjal: možje resni, možje z načeli obelasteni naj bodo odločni, saj oni najbolje razumejo potrebe narode, vedó, kaj mu je potreba, kaj se mu mora dati, ako ga hočemo ohraniti, — ne ostane naj pa samo pri besedah, pri nadejnih, ampak sledi naj skoro odločno dejanje. Skrb jim bodi, da se v najbližji bodočnosti kje sestanejo, brez posebnega vršca — saj tiho delo je najvršnejše — kjer naj z mirnimi duhovi premostijo glavna nasprotstva in razveselijo slovenski svet z glasom, po katerem takó hrepeni — da sloga postane mero in kri, da je ustvarjena, da je utrjena. In ta dan bo naša najkrajša, kar jih je doživel bedni naš narod, prvi korak bude k — zmagi. Morda je ta up nekoliko optimističen, uresniči se pa lahko pri dobri in resni volji. Bil je to migljaj, storite pa kakor vam veka srce in — vest.

Porabimo ugodno priliko in — združimo se. Temeljni kamen postavil je letošnji glavni zbor družbe sv. Cirila in Metoda — skup Vi zidari narodni, zgradimo si poslopje ljubezni, poslopje sloge — ne poslopje, trdnjavo v o mogočno, izza katere odbijemo raskoke sovražnikov in stremo jih v prah. Brez sloge ni napredovanja, brez napredovanja ni — bodočnosti.

Sveta brata Ciril in Metod blagoslovila bodeta naše delo, duh Samov plul bude nad nami, mi pa pričarimo v svet nekdanjo edinstvo slovensko in z njo nekdanjo slavo našega imena. Odstranimo raz svojih očij zavezo, katero so nam nadele tuje roke, da bode pogled naš zopet jasen. Ne izposojajmo si od drugod prepričanja in osvobodimo se tujega uplija. Proč z mehko in ponižnostjo našo, proč s klečeplaztvom za drobtine našega bleba; združene pod staro, čestito našo trobojnico diči naj nas odločnost poleg neutrudne delavnosti bodi moški ponos glavna pot za našega značaja.

Mož jeklenih treba rodu,
Mož značajnih v svojem hodu,
Ki velja jim vsekdar klic:
„Bramba rodovih pravic!“

Na delo vstrajno bratje! Zložimo se!

Dovč.

Dostavek uredništva. — Naš dopisnik

kraske nasadbe in rast, vegetacija dreves je izviraj.

Obžalovati je le, da denarna svota, ktera je odmerjena pogozdovanju, ne zadostja, ako bi hoteli Kras hitreje pogozditi. Od 1. 1895. do konca 1893. pogozdilo se je povprečno vsako leto 81 hektarjev. Površina, ktera je sodnijski seznanji in komenski okraj pravokopno uknjižil v kataster za pogozdovanje, znaša samo 89/100 skupne površine pašnikov, gozdov itd. V pogozdovanje potrebovalo bi se še tadaj okoli 38 let. Ako bi pa bila denarne svote leta 1892. in 1893. kot merilo, pogozdilo bi se v 27. do 30. letih.

Ali tudi to število let je preveliko in v prid dobri stvari moralo bi se skrajšati, da se po nepotrebnem ne zavlečejo dobrote, ktere so v zvezi z velikim številom let.

Kako velikega pomena je pogozdovanje Krasa tudi v gnutnem oziru, razvidi se že iz tega, da tla, ktera so odmerjena v pogozdovanje, so, kakor smo že omenili, pašniki najslabše vrste, in njih največja vrednost znaša za hektar jedva 50 do 80 gl., dá, v več slučajih nimajo niti te vrednosti.

Na 1 ha nasade se okoli 9000 sadik, in prasa se, kako vrednost bo imel 1 ha po 25 letih? Do tedaj se polovica t. j. 4500 sadik v prebitni spenji ali poseka ali se izgubi drugim potom. Vzemimo pa za vse slučaj, da v 25 letih ostane le 3000 borov. V tej starosti merijo debela v prvi visoko-

nas je prosil, da bi ponatili na ta dopis kolariki mogoče brez črtanja ali prememb. Prav radi smo mu ustregli! Iz tega dopisa je jasno, kako hrepeni po miru, po slogi, po boljših časih celó naša mladina, katerej krvavi srce pri pogledu, kakó se mesarijo in drug drugega mrtvarijo odrasli rodoljubi. Naš dopisnik je mlad človek, ki je začel pogajati komaj mladenški mahič — a kakó trezno sodi naše položeno, kakó mu plamti srce za ljubljeno domovino, ki trpi in stoka pod bojem konjem domačega nezmišelnega razpore in boja?! Slovenski možje! Poslušajmo glas iz mladenškega grla, sicer bi se naša mladina utegnila srdito maščevati nad tistimi, ki zakrivijo, da se bo nadaljeval dotedanji ravs in kavs!

Od Brave, 1. avgusta. — „Nesrečna si, domovina slovenska!“ mora vzkliti z menoj vsak, ko prečita današnje naše vrstice. Od vseh strani se zaletavajo v te valovi tu nemškega, tam italijanskega ali madjarskega morja ter ti odnašajo najboljšo zemljo, da samo nepristopne gore in nerodovita rebra še moreš imenovati svojo lastnino. Smetano pobirajo drugi, samó sirotka še ostane nam Slovincem, pa še za to se moramo puliti, če nočemo, da se ne bi tudi našim našim bednim domovjem prekmalu zadel klic: „Finis Sloveniae!“

Iz poslednjega dopisa je splošno čitateljem znano, kaj vse uroča včasih med „brati(?)“ peklenška mržnja in neosnovano sovraštvo, katero res ni moči imenovati drugače, nego zalego iz pekla, dasi bi se ona že imenovati ne smela med kristijani. K ónemu dopisu moram danes še dostaviti, da je posestnik, kateremu so zaprečili odprtje krme v Vuhredu, prodal te dni svoje posestvo nekemu nepoznanemu židu, ki upa v novo pozidane, pri cesti ležeči, hiši delati s trgovino najboljši „gšeft“. Če se bo to godilo v blagor vuhredskih občanov, pač močno dvomimo, kajti župan si bajje že puli brado in sega v lase, ker kaj takega ni pričakoval. In novi občan bo posebno nevaren njegovej trgovini in njegovemu obstanku sploh. Tudi milijonarja se včasih stemi pred očmi, ker lahko mogoče, da vsa iz Pohorja se stekajoča trgovina z lesom pride namesto v njegove (kakor doslej), v židovske roke, kajti lega novo pozidane hiše je za to daleč ugodnejša od njegove. Nad vuhredskim občinskim zastopnikom, ki je jel takó oblastno postopati proti svojcem, pasespolnaje rek: „Kdor noče domačina za prijatelja, dobi tujca za gospodarja!“ — kar jim mora, kdor pozna razmere, skoro nehoté privoščiti. Greh se mora kaznovati in kazni za to sovraštvo je že tukaj. Verjeti smemo, da če se kesajo oni velmožje že sedaj, da se bodo še bolj kesali pozneje, ko žid dovolj razprostré svoje mreže ter potroši zavistnikom nekoliko židovske soli v oči. Toda kdo je tega kriv — sodijo naj spošt. čitatelji sami.

Da bi dolžili dotedanjega lastnika, to nam še v misel ne pride. Saj on ne stanuje v tej občini, marveč v sosednji. Narodna zavest pa tukaj še tudi ni razvita toliko, da bi mu očitala vest pregreho, da je napáčno ravnal in grešil, prodávši svojo lastnino tujcu in še — židu. Vsaj tudi drugi delajo takó, zlasti naši Bog vé odkod privržani Nemci. Takó so dobili n. pr. v plodnej podravske dolini znani trgovci z lesom — židje Hirschlerji v Dobravi na Hrvaškem — kar na tihem že premlno najboljših kmetij v svojo last. Dežel Stajerska in Koroška že čutite njih mogočni vpliv, kazajoč se v prokletem materializmu, s katerim duše in guetejo domačine. Stanovi v Stajerski so sicer vložili svoje dni precejšno svoto v cenno za to, da si z njo kupijo pravico, da se v naši deželi ne sme nastaniti noben žid, ker so že takrat dobro poznali vse lastnosti teh pijavci. Če se spomnimo tega čina naših pradedov, moramo pač zarudeti, ter priznati, da smo sedaj, ko odpiramo židovstvu vrata na stečaj,

sti večinoma 20 cm in so 7 do 10 m visoka. Recimo le primeroma dalje, da eno tako deblo, ena taka žrt velja najmanj 20 novčičev (razmeroma velja pa dvakrat toliko in še več), znaša potem vrednost 3000 takih dreves 3000 X 20 = 600 gl., reci šeststo goldinarjev! Toliko znašala bi le vrednost lesa. V koliko so se pa zboljšala tla v 25 letih? Paša, ktera je, kakor smo omenili, v mnogih slučajih prav slaba, nadomestovala bi se v prvem desetletju s travo, ktera bi se na dovoljenje žela in od 10. ali 15. leta dalje bi tam že zopet lahko pasli. Zgube torej ni nobene.

Uvažuje torej vse odločilne činitelje, mora se odločno trdit, da bodo omenjena kraska tla veljala vsled zboljšanja, t. j. pogozdovanja v 26 — 28 letih na malo desetkrat več. Zatorej je tudi iz gmutnega stališča pogozdovanje velike važnosti. In to važnost priznavajo z malimi izjemami skoraj povsod. Narodno premoženje na primer skrasu narašča vsako leto za pomenljivo in velike svote, in v malih desetletjih delila bo ta glavna Krasovcem blagoslov in blagostanje. Da se žalostno razmere na Krasu boljše, zahvaliti se imamo skrbnemu in pridnemu pogozdovanju od strani visoke vlade. In temu Krasu, kteri je narava tako mačehovski preskrbela, privoščiti moramo boljše bodočnost in milejšo usodo!

V Sežani, dne 10. junija 1893.

manj domoljubni in recimo bolj nebržni za našo prihodnost nego so bili naši predniki. Dožnost vsega našega časopisja torej je, da se postavi tej žalostni prikazni z vsem svojim vplivom po robu, da odločno pristevajo renegatom vse one, ki bi prodajali svoje izet, židom in tujcem sploh, ter tudi po zaslužnju biča vse vzroke, ki bi vzročali tako barantijo. Skrajni čas je že, da se dejanj, ki kaj stori v tej zadevi, ker sicer ne otmemo našega čolnca in čez petdeset, čez sto let, ne bomo mi gospodarji v lastnej domovini, marveč — židje. To se najbolj kaže pri trgovini z lesom in drugimi deželnimi pridelki, ki je skoro že vsa v židovskih rokah — o katerej pa spregovorim nekoliko podrobneje prihodnjič.

S Kranjskega, 1. avgusta. — Z velikim veseljem pozdravili smo naznanilo v „Soči“, da začnete izdajati „Slovensko knjižnico“. Misel ta mora pač oveseliti vsakega Slovence, kdor premisli, da se je, hvala Bogu, začelo naše ljudstvo tudi bolj in bolj zanimati za prihodnost branje. Le žal, da se pri izdajanju knjig prepogostokrat prav mnogo greši, ker izdajajo se take knjige, katere ne prijaajo našemu ljudstvu.

Govoril sem pri nekej priložnosti, v prijateljski dražbi o ti stvari, in bili smo vsi ene misli, da se tudi mi naročimo na „Slovensko knjižnico“. Dovolite pa, gospod urednik, da vam povem nekaj opazk, na katere so me opomnili pri omenjeni priliki prijatelji.

Pri marsikateri na slovenski jezik prebrani povesti pogreša se žali Bog tako rado naš narodni slovenski domači duh. Kajti povest, preložena na slovenski jezik, vzame iz prvotne svoje vsebine preveč tujega duha, *) da se tako nekam vse vidi bolj neprozorno, megleno, temno, kar utruja duh, ter odžene veselje do knjige. Podobe prikazujejo se ter zopet izginjajo brez sledu.

Ne mislite pa, da nam ne ugaja misel, tesneje se združiti s svojimi sobratji Čehi, Rusi, Hrvati, Srbi i. t. d., kar — monim — hoče biti tudi nekoliko namena nove „Slovenske knjižnice“. Presenje opomnil sem le zato, da bi gospodje prelagatelji ne pozabili pri delu, da pripravljajo snov za — večinoma — pristo slovensko naše ljudstvo. Za naše ljudstvo pripravljena knjiga biti mora tudi lahko umljiva, imena v povesti kolikor je mogoče domača, kar daje povesti koj domačo obleko.

Naj dostavim še, da do sedaj na naš jezik preložene povesti iz Rusčine nam jako malo ugaajo. **) Pred nekaj časom prinesel mi je prijatelj pokazati knjigo „Oci in sinovi“, katero je kupil; pristavil pa je, da mu je jako žal za novce, katere je izdal za njo; ob enem mi pravi, da lahko denem knjigo, kamor mi drage, ker je jako malo umljiva!

Jako je torej želeli, da se pri izdajanju knjig vedno misli na to, da morajo biti umljive tudi prostemu narodu.

Oprostite pa, da sem danes tako „siten“. Prav mnogokrat sem že čul željo po kaki ceni izdaji slovenskih povestij; do sedaj se je navadno tako početje rado ponesečilo. Zakaj, tega ne vem. Pred leti izhajala je pri Lavoslavu Kordešu v Mariboru „Narodna knjižnica“, a potem nenadoma prenehala.

Ke sem pozneje popraševal po njej, želeč jo kupiti, nisem je dobil pri vseh ljubljanskih knjigotrdcih; iz tega sem pač sklepal, da so že vsi razprodali.

H koncu želim novemu podjetju prav obilo naročnikov, ker tu pač ne bode mogoče reči, da je predrago, samo če bodemo z blagom zadovoljni. ***)

I. M. r. c. n.

Z Dolenskega, 31. julija. — Na deželni kranjski vinarski sadjarstvu in poljedelski soli na Grnu pri Radolfovem na Dolenskem prične se novo šolsko leto 1893/94. s 3. novembrom t. l. Poučni jezik je slovenski, traja dve leti ter obsega sledeče predmete: verouk, slovenski jezik, zemljepisje, računstvo, geometrijo in geometrično risanje in praktično zemljemerstvo, fiziko, kemijo, živalstvo, rastlinstvo, rudništvo in kamenoslovje, poljedelstvo, rastlinarstvo, živinarstvo in živilozdravilstvo, trtarstvo, kletarstvo, sadjarstvo, zelenjadarstvo, čebelarstvo, petje in sledujoči nemški jezik kot neobvezen poduk. Pogoj vsprejetve v to šolo so: I.) da pridrže ustupa v šolo starši oziroma varuhi. II.) da je prosilec do vršil 16. leto, le če je kdo telesno posebno krepak, vsprejme se tudi po dovršenem 15. letu: kedor je pa že 24. leto dovršil, ne

*) To je tudi prav, kajti take povesti slikajo življenje in misljenje drugih narodov, katero je res v marsičem različno od našega in nam ne lahko umljivo. Uredn.

**) Te povesti namreč niso le takó za kratkočasenje, marveč bolj za pouk, kajti rišejo nam čisto življenje, s katerim bi se mi otroci za p a d n e kulture ne mogli lahko sprijazniti. A to pa ne sme plašiti, da odločimo tako knjige iz rok, marveč še pazljiveje jo moramo čitati! Uredn.

***) To se nadejamo, kajti že doslej imamo okoli 100 dobrih izvirnikov na razpolago. Od začetka bomo izdajali krajše povesti, ki večjemu po eden od dveh zvezkov obsejane, da čim prej podamo večjo zbirko povestij našemu čitačemu občinstvu, ki sega po nemškemu blagu, ker nima zadosti domačega. — Kakor vidite, dopisa nismo virgi v koš. Uredn.

vsprejme se več. III. Da je prosilec z dobrim uspehom dovršil osnovno (ljudsko) šolo ali IV., da je obiskoval kako meščansko ali srednjo šolo, kar mora dokazati s spričevalom poslednjega tečaja; V., da je telesno sposoben izvrševati navadna kmetijska dela brez posebne težave, osobito da ni telesno pohabljen.

Učenci dobijo v zavodni stanovanje in hrano ter plačujejo zato na mesec 9 gl., šolnina znaša 20 gl. na leto.

Gospodarjem, kateri žele svoje gospodarstvu namenjene sinove v kmetijski šoli strokovno izobraziti, priporočamo ta narodni, domači zavod najtopleje. Se to osobito posestnikom vinogradov, da so tu njih sinovi temeljito priučijo ameriških kultur.

Iz Soče, 31. julija. — Sprejmi draga „Soča“ (enkrat tudi iz naše občine enakega imena (S o č a) kratek pa resen dopis, s katerim v imenu tukajšnjega ljudstva izrekamo presrečno zahvalo našim velikim dobrotnikom. Že od 1875. leta namerjavala je namreč tukajšnja občina povečati prevažno cerkev sv. Jožefa in napraviti nov zvonik z novimi, treni zvonovi. V ta namen sta na županstvo prošnjo prva Njiva Veličanstvo rajni dobrotljivi cesar Ferdinand in cesar Franc Jožef I. s svojima vikoma I. r voma postavila prvo podlago. Ljubi Bog povrni tisočkrat! Tudi gospod Matija Jonko iz Bolca, tukajšnje razmere dobro poznajoč, je dne 15. julija t. l. s svojo milosrdno radodarnostjo to ubogo občino s tem razveselil, da ji je za plačilo naročenih zvonov osebo prinesel in polaril celih tisoč gold. Ljubi Bog mu nakloni vse dobro, in ga resi vsega, kar bi mu utegnilo namenjeno življenje greniti.

Županstvo.

Iz Kobarida, 2. avgusta. — „Beseda“ naše „Narodne Čitalnice“ obnesla se je prav dobro, dasi se nismo pripravljali na njo niti osem dni. Zaradi slabega vremena ni bilo ta dan tujih gostov v Kobarid; v toliko večjem številu so se pa udeležili domačini — kolikor pri malokateri veselici v poprejšnjih časih. „Beseda“ vršila se je v prostorih g. Ant. Jureliča, kjer imá naša „Čitalnica“ že veliko let svoje stanovanje.

Pri tej veselici slavila je stara kobariska sloga in uzajemnost svojo zmago nad ne ljubimi dogodki iz zadnjih časov. Navse, kar nas je doslej ločilo v domačem krogu, smo pozabili in podali smo si roke v trdno vez za napredek našega lepega in vseskozi narodnega trga. Res: jel Ni ga trga na Slovenskem, ki bi bil takó čisto naroden, takó prost tujih življenj, nego je naš Kobarid! In takega hočemo ga ohraniti, dokler se bo razlagala slovenska beseda po zemeljski obli! Vsi Kobarideci bomo odslej složni, kot bratje, vsi kot udje ene same med seboj ljubeče se roblbine branili narodno lice svojega prijaznega trga, da bomo lahko — kakor v dnevih našega narodnega preropenja — tudi odslej služili v posne-movalen izgled drugim trgov in vasem po Slovenskem.

Rekel sem, da se je veselica prav dobro obnesla; res, mnogobrojno občinstvo je bilo jako zadovoljno s tem prekrasnim večerom, kateri nam je priredila naša „Narodna Čitalnica“. Petje bilo je izborno; najbolj pa je ugajal Volaričev dvospev za dva ženska glasova „Divja rožica“, katero ste morale g.čni pevki ponoviti. — Gospodična Lavra Solc-eva je prav dižno, dovršeno deklamovala Turkuševu balado „Najlepši zaklad“; občinstvo jo je z burno pohvalo zopet priklicalo na oder. — Puturi „Venec narodnih pesmij“ za harmonij in goslij se je sviral v splošno zadovoljnost navzočega občinstva. — Pri obeh igrar so g.čne Lavra Solc, Josipina Slunder in Rozi Urbančič — dasi začetnice na gledališkem odru — izborno resile svoje vloge; enako gospodje igralci. Čast in hvala jim! — Po besedi vršila se je živahna domača zabava, pri kateri smo dajali odduska svojemu veselju, da smo po dolgem prestanku zopet oživeili tisto staro živahnost, ki je nekdanj slovela daleč okoli po slovenski zemlji. In če Bog dá, ohranimo jo tudi v prihodnje, za kar jamči naša pre-rojena vzajemnost, složnost in medsebojna prijaznost tudi tam, kjer so vladali nekaj časa bolj napeti odnosi. V složnosti je naš napredek!

Ako bomo složni, mogli bomo napredovati tudi na drugih poljih. Treba nam je n. pr. posojilnice, ki se nam je že obetala; reč ni še dozorela, — a morala se bo izvršiti. Pričakujemo le pravega moža, ki vzame to važno nalogo v svoje roke.

Za posojilnico treba bo skrbeti za kako obrtno šolo; lesna in košarska obrt bi lahko pri nas prav dobro uspevala. Veliko je pri nas dobrega kruha, katerega Kobaridci ne znamo poiskati, pač pa ga dajemo tujcem v zobe. Zadnji čas je šlo par učencev od nas v šolo za lesno in košarsko obrt v Maribor na Furlansko. Ko se vrnejo, ustanové se lahko doma, da ne bo treba nam Kobaridcem surovo blago prodajati za ničeve cene na tuje in kupovati za drag denar tuje izdelke. Zlasti košarstvo bi pri nas lahko cvetelo. Koliko denarja bi prišlo k nam za izdelane koše, pletenice itd., dočim zdaj prodajamo vrbje (beke) skoro zastoj ali pa ga puščamo, da gnije?!

Da Kobarideci ne vemo, kje imamo dosti kruha, da ga premnoži lovijo s težkim delom po tujem svetu, pričajo nam nekateri priseljeni Furlani, ki so koncem Flajsevega vrta kupili hišico ter tam naredili popolno tkaško delavnico. Koliko dela in zaslužka imajo ti ljudje, v vsak Kobaridec. Ali je prav, da gre ves ta denar na tuj, v Furlanijo? Zakaj bi se domačini ne izučili za take kralce? Evo kruha, kateri nam tuji sijejo izpred ust!

Da bi naš Kobarid še bolj oživel, treba bo misliti na ustanovitev požarne bramborin — skoro si ne upam z mislijo na dan — „Kobaridskega Sokola“. Vse bi se lahko izvršilo, kar bi nam bilo v veliko čast pred vsem svetom, ako bi slovanski „Sokol“ tudi po naši lepi dolini razprostrl svoja krila. Marsikdo poroča, da je ta moja misel presmela, preveč drzna, — a prav lahko se izvrši, samo — če hočemo. To je moja misel. (Toda dobra je! Uredništvo).

In s tem končam.

Iz dornberške županije, 31. julija — Dopisnik iz Dornberga v zadnji številki „Soče“ dovolil si je nekatere opazke, katerih ne morem prezreti, zlasti zato ne, ker so zbudile pri nas Saksidovcih občno nevoľjo. Z vsa odločnostjo moram namreč zavrniti trditve, da bi se bilo od naše strani brizgalo „služničen možem dornberžkim, se manj pa, da bi jim kdo grozil s pretepom. Prav je, ako se vrti o tem kaka preiskava, ker ta dokazuje, da so brizgali in s pretepom grozili nekateri volilci dopisnikove stranke. Saksidovci smo se pred nočjo odšli domov, ker smo se hoteli izogniti kakim neprijetnim dogodkom. Vsakdo nam mora priznati, da smo pametno ravnali. Res pa je, da smo se v nenavadnem številu deležili letošnje volitve, a le v 3. razredu. Temu so krivi pa le Dornberžani sami, ki imajo z nami Saksidovci nekam čudne namene, za katere iščejo pripravljati pot v novem staršinstvu. Saksidovci imamo svojo cerkev s pokopališčem, a spadamo pod župnijo v Prvačini; v cerkvenem oziru nimamo torej nič skupnega s cerkveno občino dornberško. — Toda Dornberžani bi nas radi odtrgali prvaški župniji in pridružili svoji, ker bi radi tudi od nas nekaj dobili za svoje namene. Njihovo pokopališče je močvirnato in radi bi ga prestavili drugam; izbrali so si naše pokopališče, a cerkev bi postala mrtvaška kapela. Cerkev se jim zdi premajhna in radi bi jo razširili ali celo novo naredili; zvonovi so tudi premajhni postali. Župnišče je preslabo in preveč skrito med drugimi hišami; radi bi naredili novo.

Da bi lože dosegli vse te namene, hočejo tudi nas Saksidovce in Zaloščane obdati z visokimi dokladi. Prej pa morajo doseči združenje Saksidovcev in Zaloščanov z župnijo dornberško. Ker smo pa Saksidovci vsi razun par mož nasproti takim novotarijam, so Dornberžani začeli delati na to, da bodo od nas izvolili v staršinstvo taki moške, ki bodo glasovali za združenje z dornberško cerkveno občino. Ko smo to doznali, začeli smo nasprotno agitovati in združili smo se s svojim naravnimi zavezniki Prvačkovci. — Da smo prav imeli, razvidno je iz tega, kar smo povedali doslej. Ako nismo zmagali, ni naša krivda! Toliko v pojasnilo.

Domače in razne novice

Radodarni doneshi. — Za „Slogine“ učne zavode došli so v zadnjih 14 dneh sledeči darovi:

Nekateri rodoljubi v Dornbergu gld. 1-15. — T. Bizalji v Dalmaciji 96 kr. — „Na sv. Ane shoda v divje romantični Trenti pod velikom Triglavom v veseli družbi v gostoljubnem župnišču zložili so gg. Val. Krageš, Ant. Skerl, Ad. Mlekuž, Aloj. Sorč, A. Novinc, A. Leiter, A. Nemeč, A. Flajs, J. Rustja, J. Bizjak in F. Mlekuž 3 gld. 60 kr. s krepkim: vrlo naprež!“ — Gosp. prof. A. Šantel v G. 1 gld. — J. A. v Vrtojbi 2 gld. — Gosp. dr. Jos. Jakopič 1 gld. — Gosp. Simon Rožanc 1 gld. — Gosp. Jakl Franc iz Rupe 1 gld. — Gosp. prof. Jos. Ivančič v G. za juli in avgust 10 gld. — Gosp. c. kr. notar Jos. Kavčič v G. 1 gld. — Gosp. Ant. Koren 1 gld. — Gosp. vodja Fr. Žepić 1 gld. — Gosp. Pet. Drašček 1 gld. — Gosp. Leop. Bolko, župan črniški, 2 gld. — Gosp. Nace Kovač v Ajdovščini 1 gld. — „V gostilni pri Marcinju v Gorici v veseli družbi šestih prijateljev, kateri ljubijo svoj slovenski narod, zložili so gld. 1-16 za „Slogine“ učne zavode.“

Za družbo sv. C. in M. so darovali: Gospa D. I. 2 kroni. — G. čna Redzika Čuš, učiteljica ženskih ročnih del v Sedlu, nabrala je 6 kron pri narodnjakinjah v kobariskem Kotu. — V pušici pri trgovcu Urbančič 18 kr.

Bog povrni vsem dobrotnikom!

Kronini darovi. — Nekateri slovenski časopisi v prav bogati meri izkazujejo darove prvih kron za narodne namene, in prvi vrsti za družbo sv. C. in M. — Pri nas na Goriškem je požrtvovalnost za narodne šolske namene sicer prav velika, toda pri kronnih darovih se doslej še nismo kdo vé kako izkazali. — Rodoljubi po Goriškem, ne

zaostajamo v tem pogledu za drugimi rojaki! Darujmo prve krone „Sloginim“ učnim zavodom!!

V Kobaridu bo v ponedeljek ob 3. popoldne občni zbor tamošnje podružnice sv. Cirila in Metoda v gostilni „pri Žganu“. Dnevni red je določen v pravilih. Oni gospodje društveniki, ki niso še plačali letnine ali podpornine, blagovolé naj to storijo do občnega zbora ali pa pri zborovanju.

Ta občni zbor je bil odložen, ker smo dobili naznanilo predzadnjič prepozno za objavo.

Nedeljska veselica tamošnje Čitalnice je pokazala, da v Kobarid se povrača staro živahno življenje, ki je nekaj sodelo daleč po vsej Sloveniji. Naj bi tudi podružnica sv. C. in M. občutila blagodejen upliv tega oživljenja!

„Prvaška Čitalnica“ bo imela v ponedeljo 6. t. m. ob 4. popoldne svoj redni letni občni zbor v gostilni „pri Sokolu“ po navadnem dnevnem redu.

„Goriška tiskarna“. — Prijateljem, ki poprašujejo, kdaj začne posloovati naša tiskarna, naznanjamo, da za male tiskovine začne že prihodnji teden, za večje pa še le septembra, ker veliki stroj pride v Gorico še le koncem avgusta.

Ontale novice glej v priloženi 16. št. „Primorca“.

Ličnice. — G. Žurmanov v Istri: Vaše pismo se mi izgubilo; tudi dopisa nisimo vrgli v koš marveč poslali smo ga glavnemu zastopu v Ljubljano, da potrebuje ukreni. Vi in mi s tem najlepše izpolnimo svojo rodoljubno dolžnost; v javnosti ne kaže razpravljati takih zadev, ki se drugače lahko poravnajo. —

Matajurski: Od obeh Vaših pism morali smo plačati kazen. Pisma in rokopisi se ne smejo pošiljati v križnem zavrtu, marveč v pismu, nakatero prilepijo znamko za 5 krajcarjev, ako ni čez 20 gramov težko; čez 20 gr. pa treba prilepiti znamko za 10 kr. — „Spomini“ niso zrelji za tisk. Le spisujte take reči še dalje, dasi ne pridejo na svetlo; mladi ste še, a pride čas, ko boste prav lepo pisali, da Vas bomo vsi veselili. Talenta imate obilo, kakor smo se prepričali. Le urite ga!

Dop. z Vipavskega: Vašega spisa ne moremo priobčiti, ker ni zrel za javnost. V nekakšno v. št. 314.

Prejeli sliki in denar. Hvala Ti lepa, Bog!

Angleški čudodelni balzam — To starodavno, preskušeno, pravo in pri tem ceno občno ljudsko in domače zdravilo proti veliko boleznim pridobiva v novejšem času zopet svojo staro veljavo.

Doliva se pri Ad. Fierry, lekar-narju „pri angelju varuhu“ v Pregradi pri Rogatcu-Slatini. (Glej oglas.)

Iz Brna nam piše neka svetovna tvrdka: Izvestno je dobro znamenje, da se pojavlja tudi v našem cesarstvu neko trgovsko gibanje, katero se opaža že več let v drugih državah, to je: preskrbitev novih virov za prodajo domačih obrtnih izdelkov. V prvi vrsti deluje v to energijo lastnik neke domače tvrdke.

V Brnu namreč obstoji od leta 1866 tvrdka za izvažanje sukna **Ivana Stikarof-skega**, katera ima vsled uzorne svoje uravnave že večji del avstrijskega izvažanja sukna v svojih rokah. V razmerno velikanski trgovini je stalno nameščenih 15 prodajalcev. Skladišče je uprav velikansko ter se razpošilja blago na vse kraje Evrope.

Gospod Ivan Stikarofsky poslal je svojega 19-letnega sina Ignacija na popotovanje po balkanskih državah, na Grško, Turško, v Malo Azijo, Severno Afriko in Italijo, da najde novih krajev za prodajo avstrijskega sukna. To popotovanje imelo je najboljši uspeh. Sedaj pa se poda isti na pot na Angliško, po severni Evropi in v Ameriko. Ta trud zasluži pripoznanje v najširših krogih že v interesu domače obrti.

Gospod Ivan Stikarofsky pa je tudi jako človekoljuben in dober gospodar, kajti vkljub ogromnemu premetu v svoji trgovini in velikanskim pripravam za jesen in zimo, dopušča sleherni dan tretjemu delu svojega osebja iti ob 4. pop. uživati prosti zrak. Naravno se žrtvuje hvaležno osebje vsled tega v prospeh trgovine.

Želeti je, da pripomorejo te vrstice v posnemanje v širših krogih naših trgovcev.

Ganz seid. bedruckte Fourlarde 85 kr. bis fl. 3.63 p. Met. — (ca. 450 versch. Disposit.) — sowie schwarze, weisse und farbige Seidenstoffe von 45 kr. bis fl. 1.65 per Meter — glatt, gestreift, karriert, gemustert, Damaste etc. (ca. 240 versch. Qual. und 2000 versch. Farben, Dessins etc.) porto- und -zollfrei. Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. und Postkarten 5 kr. Port. nach der Schweiz. **Seiden-Fabrik G. Henneberg** (k. u. k. Hofl.), Zürich. 2

Najboljša osvežujoča pijača je

Tamarindov sirup

Cristofoletti

Najboljše krepilo po kopališču je

Elizir iz kine in železa

Cristofoletti.

Franc Bensa
v ozki ulici št. 8 v Gorici

prodaja vsakovrstno na-
nje, podplate, kopita, sploh
vsa vrodja in potrebščine
za čevljarje.
Zagotavlja dobro blago
po zmernih cenah. Zato
se sl. občinstvu priporo-
ča za obilen obisk.

ANT. JERETIČ
za veliko rojavnico
v Gorici

prodaja vse izdelke, ki
spadajo v solsko in pisar-
niško rabo kot: papi-
peresa, svinčnike, knjižice,
knjige za upisovanje, itd.
Pisanke in risanke iz
dobrega papirja izdeluje
v svoji delavnici, na kar
se slavno učiteljstvo še
posebno opozarja.

IVAN PEČENKO

veletržec z vinom (na debelo)
v Vrtni ulici št. 8

(poleg ljudskega vrta na desno)

prodaja nad-56 litrov po najnižjih cenah
pristna bela in črna vina, in sicer: vi-
pavska, furlanska, istrijska in
dalmatinska. — Zagotavlja dobro,
pristno blago, točno postrežbo in nizke cene.

Štev. 285
Op.

Razglas.

Naznanja se, da

Javna Dražba

zastavil H. četrtleta t. j. mesecev

aprila, maja in junija 1892

začne v

ponedeljek, dne 11. septembra 1893.

ter so bo nadaljevala naslednje četrtke

in ponedeljke.

Od ravnateljstva zastavljavnice

in z njo združene branilnice

V Gorici, dne 1. avgusta 1893.

V prijazen ozir!

Kneipp-ovo — sladno kavo.

pristno čiz-ore kavo.

Naše pristna Kneipp-ova sladna kava, ki pravi čiz-ore kavo, nima nobene vrednosti, razen v tem, da je zdrava in prijetna. Zato jo priporočamo vsem, ki se želijo zdraviti s kavo. Vse druge kave, ki niso Kneipp-ove, so nevarne za zdravje. Zato jih ne smemo kupovati. Vse, kar je Kneipp-ovo, je zdravo in prijetno. Zato ga priporočamo vsem, ki se želijo zdraviti s kavo.

SLUŽBA TAJNIKA

razpisana je pri županstvu v Vrtojbi. Uradne

ure so ob delavnikih od 8. do 12. dop., ob

nedeljah in praznikih od 11. do 12. Plačilo

240 gld. na leto. Zahteva se poleg tajniških

zmožnosti tudi znanje slovenskega jezika

v besedi in pismu; prednost imajo taki, ki

razumejo tudi nemški in laški. — Cas za

prosnje do 25. avgusta t. l.

Dr. Rose životni balzam

je nad 30 let znano, prebavljanje in slast

pospešujoče in napenjanja odstranjuječe

ter mlo raztopljajoče

domače sredstvo.

Velika stekl. 1 gld., mala

50 kr., po pošti 20 kr. več.

Na vseh delih zavojnine je

moja tu dodana, zakonito

varovana varstvena znamka

Zaloge skoro v vseh le-

karnah Avstro-Ogerske.

Tam se tudi dobi:

PRAŠKO DOMAČE ZDRAVILLO.

To sredstvo pospešuje prav izobno, ka-

kor svedočijo mnoge skušnje, čisteje, zruneje

in ločenje ran ter poleg tega tudi blaži bolečine.

V škatlicah po 35 kr. in

25 kr. Po pošti 6 kr. več.

Na vseh delih zavoj-

nine je moja tu doda-

na zakonita varstvena

znamka.

GLAVNA ZALOGA

B. FRAGNER, Praga,

št. 203-204, Mala strana, lekarna „pri črnom orlu“.

Poštna razposiljatev vsak dan.

Zahvala.

Novi ajdovski zdravnik g. dr. Hugo

Fink, kateri se je za njegovega kratkega

bivanja v Ajdovščini že pri večih slučajih

zeló spretnega in postrežljivega zdravnika

pokazal, skazal se je posebno kot večak

pri boleznih naše neveste, nad koje rešitvo

se je že popolnem obupalo.

Pprostil jo je v par urah groznih

muk, ktere so povsem kazale, da je bolezen

neozdravljiva, ter jo tako rešil gotove smrti.

Izreka mu tedaj javno iskreno zahvalo

ter ga toplo priporoča

družina Bonne.

V Ajdovščini, 27. julija 1893.

Franc Novič

krajač

doslej v Stolni ulici se je preselil v ulico

av. Klare št. 6., kar naznanja šastitim svo-

jim odjemnikom, katerim se priporoča, da

bi ga podpirali tudi v novem stanovanju v

njegovem rokodelstvu.

„Riunite Fabbriche d' Aceto di Trieste“

s podružnimi tvornicami na Reki in v

Pulju počastujejo se naznaniti slayne-

mu občinstvu, da so z dnem 1. aprila

t. l. ustanovile tudi v Gorici, Via

Ascoli št. 17 v hiši bratov Bolaffio,

tvornico za kis ali jesih,

katera bo vedno dobro založena z na-

vadnim, kakor tudi z vinakim

kisom po najnižje možgih cenah.

Z vsem spoštovanjem:

„Riunite Fabbriche d' Aceto di Trieste“

Moč in učinek

jedino pristnega angleškega

čudotvornega balzama.

Jedino mesto, kjer se proizvaja in ga je moč dobiti

je lekarna „pri angelju varuhu“

A. Thierry-ja v Pregradi, Hrvatska

Ta balzam se rabi vna-

nje in se tudi ponaša. On je:

1. **Neprekošeno zdravilo**

proti vseh plućnih bo-

lezni in boleznih na pr-

sih, ublažuje katar, us-

tavlja izmetavanje, leči

boleznih kašelj in celo

zastarele take bolezni.

2. Izvratno deluje pri vretju

na vratu, hripavosti itd. 3.

Prežene korenito vsako mrz-

lico. 4. Leči vsako bolezen na

jetrih, na žolodcu in v črevih,

osobito žolodčni krč, ščipanje

in tiganje v žolodcu. 5. Vra-

me bolečine in leči zlato žilo

in šuljeve. 6. Deluje kot me-

dičilo in čistilo krvi in obli-

stuje težkomele sivo at in me-

lanholijo in poživlja tek in

prohavo. 7. Služi izvratno pri

zoboboli, vrtih zobeh, ustni

gnilobi in vseh zobnih in ust-

bolezni. 8. Je dobro sredstvo

proti črvom, trakljam in pri

bojlasti. 9. Je jako čudotvor-

no sredstvo za vse rane, sta-

re in sveže, maroge, ušes, mo-

zolge, bradavice, **opetline, zmazane ude,**

kraste, garje in prišče, razpoke in hrapave roke, pre-

žene glavobol, šumenje, tiganje, protin, bol v u-

šesih itd., kve je vse nastaneno povedano v navodu

o porabi. 10. Domače sredstvo je to, čigar uspeh

je nedvojen, ki je jako rečno, oneno in povsem

neškodljivo in ne bi smelo manjkati v nijedni ob-

telji kot prvi pomoček. Jedna sama akusnja boče

vedno dokazala in prepričala, nego to naznanilo. Pri-

stien in nepopačen je ta balzam le, če je vsaka stekleni-

čica zatvorjena a srebrno puščo, v katero je utis-

na moja tvrdka: **„Adolf Thierry, lekarna „pri**

angelju varuhu“ v Pregradi,“ če je vsaka stek-

lenice prevedena z rdečo etiketo in zamotana v

navodilo o porabi, na katero se nahaja ista varstve-

na znamka z istim tekstom, kakor je tu zgoraj na-

tiskano. Vsi drugi balzami, ki niso z mojo puščo

zatvorjeni in nimajo teh znakov, so posumne in po-

narejanje in sodružje v sebi prepovedane in škod-

ljive drastične tvarine, kakor „alo“ in tako dalje

in je vsak tak balzam zavracati. Posnemalci in po-

narejalci mojega jedino pristnega balzama se sodaj-

sko po meni najstrožje zasledujejo na podlagi za-

kona o zaščiteni znamki, isto tako vsi preprodajalci

ponarejanj Izvedenico spričalo visoke kr. deželne

vlade (št. 5782 E. 6108) izkazuje glasom anaristiške-

ga izvida, da ne sodružje moj prepatat nikakih pre-

povedanih ali zdravju škodljivih tvarin. Kjer ni

nikake zaloge mojega balzama, naj se

naročuje direktno in naj se adresira t., Le-

karna „pri angelju varuhu“ A. Thierry-ja

v Pregradi pri Rogatcu-Slatini.“ — Pošilja

se poštno prosto na vsako postajo Avstro-Ogerske

12 malih ali 6 velikih steklenic za 4 krone, 60 ma-

Zaupni mož v vsakej fari

Velevarstvo, čez četrto stoletje obstoječe povsod izvanredno zaupanje in spoštovanje uživajoče domače **domarstvo podjetje** (po-rostveni zaklad znaša čez 20 milijonov kron), čegar glavni sedež je na Dunaji, koje je cesarsko kraljevo privilegirano ter je god vrhovnim nadzorstvom visoke c. kr. državne vlade in čegar vrestansko priznana blagovna delovanje se razteza po vseh pokrajinah naše avstrijske domovine, pooblašča v vsakej fari po jednega **zupnega moža** s nalogo, pospeševati vedje razširjenje tega podjetja v dotičnem kraju.

Razumne, čislane in v denarstvenem obzira popolno zaupanje uživajoče osebe, koje si želijo pridobiti vedno rasteči postranski zaslužek za mnogo let, blagovolijo naj pod znamko „201191, Graz postlagernd“ več poizvedeti.

Zdravila za živino.

Skušena redilna štupa za živino,
za konje, rogato živino, ovce in prašiče i. t. d.

Rabi se skoro 40 let za naj-boljšim vapo-hom vednoma pohlevih, ako ži-vlino ne me-re jesti, ali-ko prebavljajo zboljšanje mleka in sereja, da kra-

e dajo več mleka.

Zametek s rabilnim navodom vred velja le 50 kr. 5 zametkov s rabilnim navodom samo 2 gld.

Cvet za konje.

Najboljše ma-zilo za konje, pomaga pri pre-tegu žil, oči-kanja kolena, otrpnenja v hoku, v križu, steklanjenog, mahuja na nogah itd.

Steklenica z rabilnim navo-dom vred stane

le 1 gld., 5 steklenic samo 4 gld.

Ta zdravila za živino se dobijo v **lekarni Trnkoezi-ja** v Ljubljani zraven ročevja in se vsak dan s pošto razpošiljajo.

Clement Rubbia

urar v **Semeniški ulici št. 8 v Gorici**
prodaja prav dobre ure budilke (Wecker) z enoletnim zagotovitvom po poštnem povzetju in poštne prosto po 2 gld. 80 kr. — Prodaja tudi druge stenske ure in verižice. Sprejema v popravilo vsakorsne ure zagotavlja vestno delo, točno postrežbo in zmerne cene.

Teodor Slabanja

srebar v **GORICI (Görz)** ulica Morelli 17

se priporoča preč. duhovščini za na-pravo cerkvenih posod in orodij iz čistega srebra, alpaka in medenine, kot: **monštrane, kelihov, itd.** itd. po najnižji ceni v najno-vejših in lepih oblikah. Stare reči popravim ter jih v ognju posrebrim in pozlatim.

Da si zamorejo tudi menj premožne cerkve omisliti razne cerkvene stvari, se bodo po želji prečastitih p. n. gospodov naroč-nikov prav ugodni plačilni pogoji stavili.

Ilustrovani cenik franko.

Pošilja vsako blago dobro spravljeno in poštne franko!

Glasovita

radi svojega ninka, o-dlikovana radi svojih zdravilnih lastnosti z **častno diplomo** in **zlato svetinjo** na raz-stavi v Londonu in Parizu, z **zlato sve-tinjo** v Briselju in Tunisu

želodčeva tinktura

G. Piccoli-ja, lekarja v Ljubljani

je vspešno **dietetično sredstvo**, katero kre-pča in zdravi želodec, kakor tudi **opravi prebavnih organov** izbornu pospešuje.

izdelovatelj razpošilja jo proti povzetju zneska v zabojih po 12 steklenic za 1 gld. 36 novc., po 55 steklenic (zaboj tehtja 5 kg) za 5 gld. 26 novc. Poštino plača vedno naročnik. Cena eni steklenici 10 novcev.

Vsi stroji za kmetijstvo, vinarstvo in moštarstvo!

Mlatilnice, čistilni mlini za žito izbiralnice, slamoreznice. **Avtomatični aparati proti peronospori.**

Tlačilnice za grozdje in olive. Tlačilnice za sadje, apa-rati za kletarstvo.

Pumpe za vse svrhe in v obče

vse stroje za kmetijstvo, vinar-stvo in moštarstvo v najrazno-vrstnejših najboljših uredbah prodaja

Ign. Heller, Dunaj

2 1/2 Praterstrasse N. 78

Bogato ilustrovani katalogi v nemškem, slovenskem in italijanskem jeziku gratis in franko.

Cene zopet znižane.

Prekupci dobé izdaten popust.

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka v Pragi

zavarje

človeško življenje

po vseh kombinacijah

mzogo ngedneje, ko vsaka druga zavarovalnica.

Členi banke „Slavija“ imajo brez posebnega pri-plaćila pravico do dividende, katere je doslej iznašala po 6%, 20%, 25% in jedno leto celo 48%.

Za škodo izplačanih je doslej banka „Slavija“ čez dragej milijonov goldinarjev. Po svojih rezervnih in poroštenih fondih more se meriti z vsako drugo zavarovalnico.

Kako koristno in potrebno je zavarovanje življenja, dokazujejo naslednje

primere:

1. Mila Dolničar iz St. Vida nad Ljubljano zavaroval se je dne 15. oktobra 1873 in umrl dne 11. avgusta 1874. Uplačal je 30 gld. 60 kr.; dedici njegovi pa so prejeli od banke „Slavija“ 1000 gld.
2. Josip Zauoska, deželni oficijal v Ljubljani, zavaroval se je dne 10. aprila 1874. Do svoje smrti dne 22. februarja 1875. uplačal je 125 gld. 28 kr.; banka „Slavija“ pa je dedičem njegovim izplačala 1000 gld.
3. Henrik grof Wurmbaum v Konjicah zavaroval se je dne 15. marea-ja 1875 ter je do svoje smrti dne 15. mareaja 1877 uplačal 1188 gld.; dedici njegovi pa so od banke „Slavija“ prejeli 6000 gld.
4. Anton Ahčin župnik v Begunjah, zavaroval se je dne 1. avgusta 1870. Po smrti njegovi dne 17. julija 1881 izplačala je banka „Slavija“ kapi-tal 1000 gld. dasi je bilo uplačane zavarovalnine le 364 gld. 98 kr.
4. Janez Verbič, načelnik postaje na Raketu, zavaroval se je dne 5. aprila 1878; umrl pa je dne 25. novembra 1883. V tej dobi uplačal je 174 gld. 96 kr.; banka „Slavija“ pa je izplačala dedičem njegovim 1000 gld.
6. Luka Sabec, trgovec in posestnik v St. Petru na Notranjskem, za-varoval se je dne 30. januarja 1882 za 1900 gld. Do svoje smrti dne 17. junija 1884 uplačal je 215 gld. 52 kr.; in banka „Slavija“ izplačala je rodbini njegovi ves zavarovani kapital.
7. Dr. Ivan Pitarčič, očetnik v Postojni, zavaroval se je dne 10. no-vembra 1882. Do svoje smrti dne 9. oktobra 1891 uplačal je 3159 gld.; banka „Slavija“ pa je dedičem njegovim izplačala 6000 gld.
8. Simon Matejčič, župnik v Starem Pazinu zavaroval se je dne 10. janvarja 1892 in je umrl že dne 25. februarja istega leta. Dasi je uplačal, le 7 gld. 49 kr.; izplačala je banka „Slavija“ njegovim dedičem 1000 gld.
9. Petar Bogovič, župnik v Luni na otoku Rabu, zavaroval se je dne 15. maja 1889 svojim trem nečakinjam, Milici, Bini in Anteliji Miletičevim, po 500 gld. dote. Na to zavarovanje uplačal je do svoje smrti dne 28 februar-ja 1891 168 gld. 88 kr.; banka „Slavija“ pa bode vsakej imenovanih deklic ko doživi 18. leto, izplačala 500 gld. tedaj vsem trem 1500 gld.
10. Josip Perko, učitelj v Smihelu pri Žužemberku, zavaroval je svo-jemu sinčku Josipu 1000 gld. dote. Do svoje smrti uplačal je 25 gld. 53 kr.; banka „Slavija“ pa bode sinu njegovemu, ko doseže 20 leto svoje starosti izplačala 1000 gld.

Vsa pojasnila o zavarovalnih zadevah daje radovoljno generalni zastop banke „Slavije“ v Ljubljani v lastni hiši, Gospodske ulice št. 12.

Ustanovil l. 1767 Johann Jakob Samassa.

ALBERT SAMASSA

c. in kr. dvorni zvonar
v **Ljubljani**

Harmonični in melodični glasovi z iz-borno pripravo za zvonjenje. Zvonove do 40 cen-tov more zvoniti en sam mož. Čista kovina s srebrobelo blščobo. Močan, čist glas. — **Garan-cija pet let.**

Cerkvene priprave iz masivnega bron: sveč-niki, lustri, svetilke, oltarni križi, kánonske ta-blice, lonci za cvetlice itd., dalje gasilnice, pumpe, ograje pri studencih, ventili, itd.

Občine in požarne straže dobé naročila tudi na obroke.

Ceniki brezplačno!

Štiri častne diplome.

21 svetinj.

Kwizdor Že več let presku-šano domače sredstvo proti bo-lečinam. **Cena cele steklenice 1 gld. pol stekl. 60 kr.** dobiva se v vseh lekarnah. **Kwizdor** Pazi naj se na varstveno znamko in zahteva izrečno iz **Kreisapothek** Kornenburg b. Wien

SARGOV

SARGOV

SARGOV

SARGOV

SARGOV

SARGOV

SARGOV

SARGOV

KALODONT se imenuje po slovenski lepota zob
KALODONT je že ripoz nan kot nei-zogibno zobno čistilo
KALODONT je kot neškodljiv od zdrav-niške oblasti preiskan
KALODONT je jako praktičen za potova-nje **AROMATIČNO** okrepča-joč
KALODONT je že v lomačih in tujih krajih največim uspehom v rabi
KALODONT je pri tvorbi in plom-stvu ter v navadnih hišah v rabi
KALODONT izrečno zahtevati zaradi mnogih ponaredbe brez vrednosti

Priznanja iz najvišjih krogov pridejna so vsakemu kosu.

prepotrebna za

vsako hišo

je

Kathreiner-jeva Kneippova sladna Kava

z okusom prave kave. Ta daje nedosegljivo prednost, da se more opustiti škodljivo uživanje čiste ali pa pomešane prave kave ter pripravljati se veliko okusnejša in pri tem zdravejša ter redilniša kava. — **Nepresegljivo** kot primes k pravi kavi. **Jako priporočljivo** za ženske, otroke in bolnike. **Ponarejenj** treba se je skrbno ogibati. — 1/2 kila po 25 kr. **Do-biva se povsod.**

Edino pravo v belih paketih s podobo župnika Kneippa kot varstvena znamka.